SOOVITUSED

KOMISJONI SOOVITUS,

27. märts 2014,

teise kooskõlastatud kontrollikava kohta, mille eesmärk on teha kindlaks pettuste levik teatavate toitude turustamisel

(EMPs kohaldatav tekst)

(2014/180/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrust (EÜ) nr 882/2004 ametlike kontrollide kohta, mida tehakse sööda- ja toidualaste õigusnormide ning loomatervishoidu ja loomade heaolu käsitlevate eeskirjade täitmise kontrollimise tagamiseks, ([1]) eriti selle artiklit 53,

ning arvestades järgmist:

(1) Määruse (EÜ) nr 882/2004 artiklis 53 on sätestatud, et komisjon võib vajaduse korral soovitada koordineeritud kontrollikavasid, mida korraldatakse ühekordselt eelkõige sööda, toidu või loomadega seotud ohtude leviku kindlakstegemiseks.

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2000/13/EÜ ([2]) on sätestatud kõikidele toiduainetele kohaldatavad liidu toidu märgistamise eeskirjad.

(3) Kooskõlas direktiiviga 2000/13/EÜ ei tohi märgistus ja selle meetodid tarbijat eksitada, eelkõige seoses toidu selliste iseloomulike tunnustega nagu toidu tegelik olemus ja nimetus. ELi või siseriiklike erieeskirjade puudumise korral peaks nimetus, mille all toodet müüakse, olema toote harjumuspärane nimetus selles liikmesriigis, kus toodet müüakse, või toidu kirjeldus, mis annab ostjale piisavalt selget teavet toote tegeliku olemuse kohta.

([1]) ELT L 165, 30.4.2004, lk 1.

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/13/EÜ, 20. märts 2000, toiduainete märgistust, esitlust ja reklaami käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 109, 6.5.2000, lk 29).

(4) Toidu puhul, mis on suunatud lõpptarbijale või toitlustusettevõtetele, peavad olema müügipakendi etiketile märgitud kõik koostisosad. Lõpptarbijale või toitlustusettevõtetele ettenähtud toitude puhul, mis sisaldavad koostisosana liha, tuleb otse pakendile või sellele kinnitatud märgisele märkida loomaliigi nimi, millise lihaga on tegemist. Kui koostisosa on nimetatud toidu nimetuses, märgitakse koostisainete loetelus selle kogus protsentides, et vältida tarbija eksitamist toidu nimetuse või koostisega.

(5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 853/2004 ([3]) nähakse ette konkreetsete loomset päritolu toiduainete suhtes kohaldatavad täiendavad märgistusnõuded. Eelkõige nähakse ette, et lõpptarbijale tarnimiseks ettenähtud pakendid, mis sisaldavad hakkliha, muu hulgas kabjaliste hakkliha, peavad kandma märgist, mis näitab, et selliseid tooteid tuleks enne tarbimist termiliselt töödelda sellisel määral, nagu see on nõutav selle liikmesriigi siseriiklike õigusaktidega, mille territooriumil toode turule viiakse.

(6) Pärast 2012. aasta detsembris liikmesriikides alanud ametlikke kontrollimisi teatati komisjonile, et teatavad müügipakendis toidud sisaldasid hobuseliha, mida ei olnud märgitud otse pakendil või sellele kinnitatud märgisel esitatud koostisosade loetelus. Selle asemel osutati teatavate selliste toitude nimetuses ja/või lisatud koostisosade loetelus eksitavalt üksnes veiseliha olemasolule.

(7) Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 178/2002 ([4]) artiklile 17 peavad toidu- ja söödakäitlejad enda juhitava ettevõtte kõigil tootmis-, töötlemis- ja turustamisetappidel tagama toidu ja sööda vastavuse nende tegevust reguleerivatele toidualaste õigusnormide nõuetele ning kontrollima kõnealuste nõuete täitmist.

([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 853/2004, 29. aprill 2004, millega sätestatakse loomset päritolu toidu hügieeni erireeglid (ELT L 139, 30.4.2004, lk 55).

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 178/2002, 28. jaanuar 2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1).

(8) Komisjoni soovituses 2013/99/EL [1] soovitati liikmesriikidel rakendada ühe kuu jooksul koordineeritud kontrollikava, et teha kindlaks pettuste levik teatavate toitude turustamisel. Soovitatud koordineeritud kontrollikava hõlmas kahte meedet. Esimene meede hõlmas toidu asjakohast kontrolli jaemüügi tasandil ja muudes asutustes, et teha kindlaks, kas pakendatud ja pakendamata tooted sisaldavad hobuseliha, mida ei ole nõuetekohaselt pakendile märgitud, või pakendamata toiduainete puhul, kas teavet hobuseliha sisalduse kohta on tarbijate või toitlustusettevõtete eest varjatud. Teine meede hõlmas asjakohase kontrolli tegemist inimtoiduks ettenähtud hobuseliha käitlevates ettevõtetes, sealhulgas kolmandatest riikidest pärit toidu kontrollimist, et avastada fenüülbutasooni jääke.

(9) Koordineeritud kontrollikava tulemused kinnitasid, et enamikus liikmesriikides rikuti korduvalt lihatoodete märgistamise suhtes kohaldatavate õigusaktide nõudeid. Seepärast on vajalikud koordineeritud kontrollikava järelmeetmed, mis seisnevad teises kontrollide voorus jaemüügi ja muude asutuste tasandil, et teha kindlaks, kas esimese koordineeritud kontrollikava käigus avastatud tegevus jätkub endiselt.

(10) Samas ei ilmnenud toidust fenüülbutasooni jääkide avastamiseks tehtud ametlike kontrollimiste käigus nõuete tõsist ja korduvat rikkumist; seega ei peeta praegu vajalikuks teise koordineeritud kontrollide vooru korraldamist kõnealuses valdkonnas.

(11) Esimese koordineeritud kontrollikava käigus esitas loomasöödas sisalduvate loomsete valkude määramise Euroopa Liidu referentlabor nõuandeid selle kohta, milliste meetoditega saab määrata proovides loomseid valke, mis pärinevad märgistusel nimetamata liikidelt. Kõnealuse analüüsi jaoks ei ole endiselt valideeritud meetodit, kuid pärast ekspertidega konsulteerimist on eespool nimetatud labor ühtlustatud katse-eeskirja kasutamist käsitlevaid nõuandeid ajakohastanud ning teinud need oma veebisaidil kättesaadavaks.

(12) Liikmesriigid peaksid esitama komisjonile teabe kasutatud meetodite, kontrolli tulemuste ja positiivsete leidude korral võetud meetmete kohta kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul ja ühtlustatud vormis.

(13) Toiduahela ja loomatervishoiu alalise komiteega on konsulteeritud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

1. Liikmesriigid peaksid rakendama koordineeritud kontrollikava nelja järjestikuse nädala jooksul ajavahemikus 21. aprillist kuni 16. juunini 2014 vastavalt käesoleva soovituse I lisale.

2. Liikmesriigid peaksid esitama teabe punkti 1 kohaste ametlike kontrollimiste ja mis tahes asjakohaste sunnimeetmete rakendamise tulemuste kohta 22. juuliks 2014 käesoleva soovituse II lisas esitatud vormis.

Brüssel, 27. märts 2014

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Tonio BORG

[1] Komisjoni soovitus 2013/99/EL, 19. veebruar 2013, koordineeritud kontrollikava kohta, mille eesmärk on teha kindlaks pettuste levik teatavate toiduainete turustamisel (ELT L 48, 21.2.2013, lk 28).

I LISA

Teine koordineeritud kontrollikava, mille eesmärk on teha kindlaks pettuste levik teatavate toitude turustamisel

KOORDINEERITUD KONTROLLIKAVA MEETMED JA ULATUS

A. Kontrollitavad tooted

1. Toiduained, mille puhul on turustamisel ja/või märgistusel peamiseks lihakoostisosaks märgitud veiseliha (nt hakkliha, lihavalmistised ja lihatooted), mis kuuluvad järgmistesse kategooriatesse:

   a) lõpptarbija või toitlustusettevõtte jaoks ettenähtud müügipakendis toiduained, mille peamiseks koostisosaks on märgistuse kohaselt veiseliha;

   b) lõpptarbijale või toitlustusettevõttele müügiks pakutavad müügipakendita tooted, tarbija soovil müügikohas pakitavad tooted või lõpptarbijale vahetult müügiks pakendatavad toiduained, mille turustamisel ja/või muul kirjeldamisel on lihafraktsiooni peamise koostisosana märgitud veiseliha.

2. Koordineeritud kontrollikava raames kohaldatakse mõistet „müügipakendis toit" direktiivi 2000/13/EÜ artikli 1 lõike 3 punkti b tähenduses.

3. Koordineeritud kontrollikava raames kohaldatakse mõisteid „hakkliha" ja „lihavalmistised" ja „lihatooted" määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktide 1.13, 1.15 ja 7.1 tähenduses.

B. Eesmärk

Pädev asutus peaks teostama ametlikke kontrolle, et teha kindlaks, kas punktis A osutatud tooted sisaldavad hobuseliha, mida ei ole pakendil nõuetekohaselt näidatud, või kas pakendamata toidu puhul on kogu teave selle sisalduse kohta tehtud tarbijale või toitlustusettevõtetele kättesaadavaks kooskõlas ELi ja vajaduse korral siseriiklike sätetega.

C. Proovivõtukohad ja -kord

1. Proov peab olema liikmesriigi asjaomaste toodete jaoks representatiivne ning hõlmama mitmekesiseid tooteid.

2. Toodetest tuleks proove võtta jaemüügi tasandil (nt selvehallid, väikesed jaekauplused ja kohalikud lihakauplused) ning neid võib võtta ka muudes asutustes (nt külmhooned).

D. Proovide arv ja menetlused

Järgmises tabelis on esitatud ülevaade selliste proovide soovitusliku arvu kohta, mis tuleb võtta soovituse punktis 1 sätestatud ajavahemiku jooksul. Proovide jaotumine liikmesriigiti põhineb rahvastikunäitajatel, kusjuures iga liikmesriigi kohta tuleb asjaomastest toodetest 30 päeva jooksul võtta vähemalt 10 proovi.

Veiseliha sisaldavate toiduainetena turustatavad toiduained	
Riik, kus toodet müüakse	Soovituslik proovide arv
Prantsusmaa, Saksamaa, Itaalia, Ühendkuningriik, Hispaania, Poola	150
Rumeenia, Madalmaad, Belgia, Kreeka, Portugal, Tšehhi Vabariik, Ungari, Rootsi, Austria, Bulgaaria	100
Leedu, Slovakkia, Taani, Iirimaa, Soome, Läti, Horvaatia	50
Sloveenia, Eesti, Küpros, Luksemburg, Malta	10

E. Meetod

Kasutada tuleks järgmist eeskirja.

1. Kõik proovid peaksid läbima esialgse sõelkatse, mille eesmärk on kontrollida, kas liha sisaldab vähemalt 0,5 massiprotsendi ulatuses hobuseliha. Sõelumismeetodi valib liikmesriik.

2. Ainult selliseid proove, mille lihakomponendis leiti punkti 1 kohase sõelkatsega hobuseliha, kontrollitakse mitokondriaalse DNA kinnitava testiga, milles kasutatakse pöördtranskriptaasi polümeraasi ahelreaktsiooni ja mille eesmärk on kindlaks teha, kas hobuseliha sisaldus on vähemalt 1 massiprotsent või suurem. Kinnitamiseks kasutatav meetod peab olema kaliibritud loomasöödas sisalduvate loomsete valkude määramise Euroopa Liidu referentlabori esitatud värske liha standarditud kontrollproovi põhjal.

3. Kõik lõike 2 kohased liikmesriigis tehtavad kinnitavad testid tuleks teha pädeva asutuse poolt selleks otstarbeks määratud laboris. Määratud labor võib asuda teises liikmesriigis, kui on sõlmitud kokkulepe kõnealuse liikmesriigi pädeva asutusega. Määratud laboril peaks olema vähemalt ISO 17025 sertifikaat, mis tõendab samaväärsete testide tegemise suutlikkust. Määratud labor võib olla osalenud ka esialgse sõelkatse voorus.

   Kinnitavate testide tegemises osaleva määratud labori nimi ja aadress tuleks edastada loomasöödas sisalduvate loomsete valkude määramise Euroopa Liidu referentlaborile, kes avaldab kõnealuse teabe oma veebisaidil.

   Üksikasjalikumad juhised kinnitamismeetodi kohta on kättesaadavad loomasöödas sisalduvate loomsete valkude määramise Euroopa Liidu referentlabori veebisaidil: http://eurl.craw.eu/en/164/legal-sources-and-sops

II LISA

Punktis 2 osutatud tulemusi käsitleva aruande vorm

Toote kategooria	Proovide arv	Esimeses sõelkatse voorus kasutatud katsemeetod (testi tüüp ja kaubamärk)	Positiivsete leidude (=/> 0,5 %) arv esimese sõelkatse vooru järel	Kinnitavas voorus kasutatud katsemeetod	Positiivsete leidude (=/> 1 %) arv määratud laboris toimunud teise katsevooru järel	Märkused

Proovide koguarv	
Positiivsete proovide koguarv pärast esimest katsevooru	
Positiivsete proovide koguarv pärast määratud laboris toimunud teist kinnitavate katsete vooru	

Punktis 2 osutatud sunnimeetmeid käsitleva aruande vorm

Nende positiivsete leidude arv, millega seoses on praeguseks juba kohaldatud sunnimeetmed	
Kui võimalik, kirjeldage üksikasjalikult kõige sagedamini kasutatud sunnimeetmeid (kuni kolm punkti)	
Nende positiivsete leidude arv, millega seoses praeguseks sunnimeetmed kohaldatud ei ole	
Kui võimalik, kirjeldage üksikasjalikult kõige sagedasemaid sunnimeetmetest loobumise põhjuseid (kuni kolm punkti)	